

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Osmaniye İli Yer Fıstığı Ezmesi Üretimi Ön Fizibilite Raporu

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Osmaniye İli Yer Fıstığı Ezmesi Üretimi Ön Fizibilite Raporu

2020
E K İ M

RAPORUN KAPSAMI

Bu ön fizibilite raporu, Osmaniye yer fıstığından katma değerli ürün elde edebilmek amacıyla Osmaniye ilinde “Yer Fıstığı Ezmesi Üretimi Tesisi” kurulmasının uygunluğunu tespit etmek, yatırımcılarda yatırım fikri oluşturmak ve detaylı fizibilite çalışmalarına altlık oluşturmak üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yatırımcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak yatırım kararı veren ya da finansman sağlayan şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansına aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

İÇİNDEKİLER

1. YATIRIMIN KÜNYESİ.....	4
2. EKONOMİK ANALİZ.....	6
2.1. Sektörün Tanımı.....	6
2.2. Sektöre Yönelik Sağlanan Destekler	6
2.2.1. Yatırım Teşvik Sistemi.....	6
2.2.2. Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA) Destekleri	7
2.2.3. KOBİ'lere yönelik KOSGEB Destekleri	7
2.2.4. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı	8
2.3. Sektörün Profili.....	8
2.4. Dış Ticaret ve Yurt İçi Talep	9
2.5. Üretim, Kapasite ve Talep Tahmini.....	11
2.6. Girdi Piyasası	11
3. TEKNİK ANALİZ	13
3.1. Kuruluş Yeri Seçimi	13
3.2. Üretim Teknolojisi.....	14
3.3. İnsan Kaynakları	14
4. FİNANSAL ANALİZ.....	17
4.1. Sabit Yatırım Tutarı	17
4.2. Yatırımın Geri Dönüş Süresi.....	19
5. ÇEVRESEL ve SOSYAL ETKİ ANALİZİ	20

TABLolar

Tablo 1. İşletici Kuruluş Modeli	7
Tablo 2. Proje Ortaklığı Modeli	8
Tablo 3. 2019 Yılı Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Destek Miktarları	8
Tablo 4. 2018 Yılı En Çok Yer Fıstığı Ezmesi İhracatı Yapan Ülkeler	9
Tablo 5. 2015-2019 Yılları En çok Yer Fıstığı Ezmesi İhracatı Yapan İlk 5 Ülke, 1000 ABD Doları	10
Tablo 6. 2018 Yılı En Çok Yer Fıstığı Ezmesi İthalatı Yapan Ülkeler	10
Tablo 7. 2015-2019 Yılları Yer Fıstığı Ezmesi İthalatı Yapan İlk 5 Ülke, 1000 ABD Doları...	11
Tablo 8. Planlanan Kapasite Kullanım Oranı (KKO)	11
Tablo 9. Türkiye Kabuklu Yer Fıstığı Üretim Miktarı (Ton)	12
Tablo 10. Türkiye’de Yerfıstığı Ekilen Alan (Dekar)	12
Tablo 12. Üretim Makine-Ekipman Listesi	14
Tablo 13. Osmaniye ili bitirilen eğitim durumu, 2015-2019 (15 ve daha yukarı yaştaki nüfus)	15
Tablo 14. Osmaniye İlinde Çalışma Çağındaki Nüfus İstatistikleri	15
Tablo 15. Osmaniye ilinde Genç Nüfus İstatistikleri	16
Tablo 16. 2020 Yılı İçin Tüm Tesis Çalışanlarının İşverene Maliyeti	16
Tablo 17. 2020 Yılı Yer Fıstığı Ezmesi İhracatı Yapan İlk 10 Ülke Asgari Ücretleri	17
Tablo 18. Üretim Makine-Ekipman Listesi	17
Tablo 19. Bina-inşaat Maliyeti Tablosu	18
Tablo 20. Toplam Yatırım Maliyeti Tablosu.....	18
Tablo 21. Gelir – Gider Tablosu.....	19
Tablo 22. Teşvik Başvurusu Durumunda Destek Miktarları Tablosu	19

OSMANİYE İLİ YER FISTIĞI EZMESİ ÜRETİMİ TESİSİ ÖN FİZİBİLİTE RAPORU

1. YATIRIMIN KÜNYESİ

Yatırım Konusu	Osmaniye Yer Fıstığı Ezmesi Tesisi	
Üretilecek Ürün/Hizmet	Osmaniye Yer Fıstığı Ezmesi	
Yatırım Yeri (İl - İlçe)	Osmaniye ili Merkez, Kadırlı, Toprakkale ilçeleri	
Tesisin Teknik Kapasitesi	2.400ton/yıl kapasite planlanmıştır. %20 ile Kapasite Kullanım Oranı ile başlanarak 5 yıl içerisinde %60'a ulaşılması öngörülmüştür.	
Sabit Yatırım Tutarı	652.136 USD (Arsa Maliyeti Hariç)	
Yatırım Süresi	12 ay	
Sektörün Kapasite Kullanım Oranı	%72,47 (2019, TCMB) (Gıda Ürünlerinin İmalatı)	
İstihdam Kapasitesi	14 personel	
Yatırımın Geri Dönüş Süresi	4 yıl	
İlgili NACE Kodu (Rev. 3)	10.39.02 Kavrulmuş, tuzlanmış vb. şekilde işlem görmüş sert kabuklu yemişler ile bu meyvelerin püre ve ezmelerinin imalatı (pişirilerek yapılanlar)	
İlgili GTİP Numarası	200811100000 Yer Fıstığı Ezmesi (Hamur Halinde)	
Yatırımın Hedef Ülkesi	Yatırımın öncelikli hedefi iç pazardır. Bunun yanı sıra, organik ürün sınıfında üretim yapılması durumunda, Avrupa ve Amerika başta olmak üzere gelişmiş ülkeler hedef alınabilecektir.	
Yatırımın Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Etkisi	Doğrudan Etki	Dolaylı Etki
	Amaç 1: Yoksulluğa Son Amaç 2: Açlığa Son Amaç 9: Sanayi, Yenilikçilik ve altyapı Amaç 12: Sorumlu Üretim ve Tüketim	Amaç 3: Sağlık ve Kaliteli Yaşam Amaç 8: İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
Diğer İlgili Hususlar	Osmaniye ili Türkiye yer fıstığı üretiminde %29,7 oran ile 2. sırada bulunmaktadır. Bununla beraber il, yer fıstığı ticaretinin yoğunlukla gerçekleştiği bir merkez durumundadır. Hammaddeye erişimin kolay olması, bu sayede lojistik maliyetlerinin düşmesi, ildeki üretim ve istihdam piyasasının sektördeki deneyimi, Osmaniye'nin teşvik sisteminde 5. bölgede olması yatırım için diğer önemli hususlardır. Osmaniye Yer Fıstığı, 18.09.2002 tarihinden bu yana ilin coğrafi işaretli ürünüdür. İlde Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı "Yağlı Tohumlar Araştırma Enstitüsü" bulunmakta olup yer fıstığı tarımı ile ilgili ar-ge çalışmaları yürütmektedir. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi bünyesinde Gıda Mühendisliği Bölümü bulunmaktadır. İlde irili ufaklı 300'ün üzerinde yer fıstığı işleme tesisi bulunmaktadır.	

Subject of the Project	Osmaniye Peanut Butter Production Facility	
Information about the Product/Service	Osmaniye Peanut Butter	
Investment Location (Province-District)	Osmaniye Central district , Kadırlı district, Toprakkale district	
Technical Capacity of the Facility	2,400 tons/year capacity is planned. Starting with Capacity Utilization Rate of 20%, it has been predicted to reach 60% within 5 years	
Fixed Investment Cost (USD)	652,136 USD (Excluding Land Cost)	
Investment Period	12 months	
Economic Capacity Utilization Rate of the Sector	72.47% (2019, TCMB) (Manufacture of Food Products)	
Employment Capacity	14 staff	
Payback Period of Investment	4 years	
NACE Code of the Product/Service (Rev.3)	10.39.02 Roasted, salted, etc. Manufacture of processed nuts and puree and paste of these fruits (those made by cooking)	
Harmonized Code (HS) of the Product/Service	200811100000 Peanut Butter	
Target Country of Investment	The primary target of the investment is the domestic market. In addition, in case of production in organic product class, developed countries(especially European countries and USA) may be targeted.	
Impact of the Investment on Sustainable Development Goals	Direct Effect	Indirect Effect
	Goal 1: No Poverty Goal 2: Zero Hunger Goal 9: Industry, Innovation and Infrastructure Goal 12: Responsible Consumption and Production	Goal 3: Good Health and Well Being Goal 8: Decent Work and Economic Growth
Other Related Issues	<p>Osmaniye is in the 2nd place in Turkey's production with the rate of 29,7%. However, the province is a center which peanut trade is concentrated.Easy access to raw material, thus, reducing logistic costs,experience of the production and labor market of the province about the sector, being in the 5th Zone in the incentive system are other important matters for investment.</p> <p>Osmaniye Peanut has been the geographically indicated product of the province since 18.09.2002. There is "Oil Seeds Research Institute" (affiliated to The Ministry of Agriculture and Forestry) in the province, where Research&Development studies are being carried out on peanut agriculture.</p>	

2. EKONOMİK ANALİZ

2.1. Sektörün Tanımı

Çalışma konusu sektör yer fıstığı ezmesi imalatı olup yatırım konusu ürüne ait NACE Rev. 2 kodu: 10.39.02 (Kavrulmuş, tuzlanmış vb. şekilde işlem görmüş sert kabuklu yemişler ile bu meyvelerin püre ve ezmelerinin imalatı (pişirilerek yapılanlar)) ve GTIP numarası: 200811100000 (Yer Fıstığı Ezmesi (Hamur Halinde)'dir.

2.2. Sektöre Yönelik Sağlanan Destekler

2.2.1. Yatırım Teşvik Sistemi

Yatırım yeri olan Osmaniye ili Teşvik sistemi kapsamında 5. bölge içerisinde yer almaktadır (Yatırımın önerildiği Kadiri ilçesine komşu olan Sumbas ilçesi 6. Bölgede yer almaktadır). Yer fıstığı ezmesi yatırımı, asgari yatırım tutarı 1 milyon TL olmak şartı ile Bölgesel Desteklerden yararlanabilmektedir. US-97 kodu 1513.3.07.64 ile "Fıstık vb. kabuklu yemiş ezmeleri" imalatı faaliyeti aşağıdaki şekilde desteklerden faydalanabilmektedir.

Teşvik Unsurları;

- Gümrük Vergisi Muafiyeti,
- Katma Değer Vergisi İstisnası,
- Gelir Vergisi Stopajı Desteği, (Uygulanmamaktadır)
- Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği, (Yatırıma katkı oranı %35, 7 yıl) (Yatırım OSB içi ise, Yatırıma katkı oranı üst sınırı yok, 10 yıl)
- Vergi İndirimi, (Yatırıma Katkı Oranı %40, Vergi İndirim Oranı %80)¹ (Yatırım OSB içi ise, Yatırıma Katkı Oranı %50, Vergi İndirim Oranı %90)
- Yatırım Yeri Tahsisi, Yatırımın bölgesel desteklerden yararlanması durumunda 29/06/2001 tarihli ve 4706 sayılı Kanunun Ek 3üncü maddesi çerçevesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre yatırım yeri tahsis edilebilir.
- Faiz-Kâr Payı Desteği, (TI cinsinden 5 puan, Döviz cinsinden 2 puan, en fazla 1.400.000TL)
- Sigorta Primi Desteği, (Uygulanmamaktadır)
- Katma Değer Vergisi İadesi. (Uygulanmamaktadır)

Ön Fizibilite Raporu'nun "4.2 Yatırımın Geri Dönüş Süresi" başlığı altında ön fizibilite raporu sonucunda öngörülmüş yatırım tutarı doğrultusunda, başvuru durumunda elde edilebilecek teşvik miktarları tablo halinde belirtilmiştir.

¹ 30.12.2019 Tarihli 30994 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 29.12.2019 tarihli ve 1950 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının Eki "MADDE 2- (1) 15/6/2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile daha önceki kararlara istinaden imalat sanayine yönelik (US-97 Kodu: 15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında, 1/1/2020-31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilen yatırım harcamaları için bölgesel, büyük ölçekli ve stratejik teşvik uygulamaları kapsamında vergi indirimi suretiyle, kurumlar vergisi veya gelir vergisi indirimi tüm bölgelerde yüzde yüz oranında ve yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde yatırımcının diğer faaliyetlerinden elde ettiği kazançlarına uygulanacak oranı yüzde yüz olmak üzere, teşvik belgesi üzerinde herhangi bir işlem yapılmaksızın uygulanır.". Bu karara göre 1/1/2020-31/12/2022 tarihleri arasında yatırımın yapılması durumunda: Vergi İndirimi, (Yatırıma Katkı Oranı %55, Vergi İndirim Oranı %100) (Yatırım OSB içi ise, Yatırıma Katkı Oranı %65, Vergi İndirim Oranı %100) olarak uygulanır.

Teşvik başvurusunda izlenecek yol şu şekildedir; Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenmesine ilişkin tüm müracaatlar T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından yönetilen E-TUYS adlı web tabanlı uygulama aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

Yalnızca nitelikli elektronik sertifika sahibi olan ve yetkilendirme başvurusu talebi Bakanlıkça onaylanmış kişiler E-TUYS aracılığıyla yatırım teşvik işlemlerini yürütmek üzere sisteme erişebilmektedir. Bu nedenle, yatırımcıların ilk etapta yetkilendirme işlemini gerçekleştirmek üzere T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'ne müracaat etmeleri gerekmektedir.

Yetkilendirme talepleri Bakanlığa posta yolu ile yapılmakta olup, gerekli doküman örneklerine <https://www.sanayi.gov.tr/destek-ve-tesvikler/yatirim-tesvik-sistemleri> adresinden ulaşılabilmektedir. Bu adresteki yönlendirmeler ve/veya Kalkınma Ajansı Yatırım Destek Ofisi rehberliği doğrultusunda gerçekleştirilecek başvuru sonrası E-TUYS sistemi üzerinden yatırım teşvik belgesi alınabilmektedir.

2.2.2. Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA) Destekleri

Belirli dönemlerde Ajans tarafından ilan edilecek destek programlarında sektörün ve konunun yatırım konusuyla uyumlu olması halinde söz konusu yatırım bu kapsamda desteklenebilecektir. Destek programları eşitlik ilkesi gereği herkesin aynı anda haberdar olabileceği şekilde ilan edilmekte olup 45-90 gün arası değişen başvuru zamanı aralıkları olmaktadır. Program kapsamında alınabilecek destek %50 hibe ya da kredi finansman desteği olabilmektedir.

2.2.3. KOBİ'lere yönelik KOSGEB Destekleri

İleri Girişimcilik Desteği: Programa İleri Girişimci Eğitimini tamamlamış olan yeni girişimciler başvurabilmektedir. Program kapsamında 10.000 TL'ye kadar kuruluş desteğinin yanı sıra düşük, orta-düşük teknoloji seviyesinde faaliyet gösteren işletmelere 100.000 TL'ye kadar %75 oranında makine, teçhizat ve yazılım desteği verilmektedir.

İş Birliği Destek Programı: Program kapsamında yerelde bulunan en az 5 işletmenin birleşerek kuracağı bir işletme aracılığı (işletici kuruluş modeli) ile veya her kuruluşun belirli sorumlulukları aldığı (Proje Ortaklığı Modeli) ile destekten ortaklık kültürü ile faydalanılabilmektedir.

Tablo 1. İşletici Kuruluş Modeli

İşletici Kuruluşun Teknoloji Alanı	Asgari KOBİ Sayısı	İşletici Kuruluş Proje Destek Üst Limiti (TL)			Toplam Üst Limit (TL) Toplam
		Geri Ödemesiz	Geri Ödemeli	Toplam	
Düşük- Orta Düşük	5	1.500.000	3.500.000	5.000.000	5.000.000

Kaynak: www.kosgeb.gov.tr

Tablo 2. Proje Ortaklığı Modeli

Projenin Teknoloji Alanı	Asgari KOBİ Sayısı	Her Bir Proje Ortağı İşletme İçin Destek Üst Limiti (TL)			Toplam Üst Limit (TL)		
		Geri Ödemesiz	Geri Ödemeli	İşletme Başına Toplam	Geri Ödemesiz	Geri Ödemeli	Toplam
Düşük –Orta Düşük	5	225.000	525.000	750.000	1.500.000	3.500.000	5.000.000

Kaynak: www.kosgeb.gov.tr

2.2.4. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı

Yer fıstığı ezmesi yatırımı, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri tarafından yürütülen Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında “Tarımsal ürünlerin işlenmesi paketlenmesi ve depolanması” konusu ile desteklenebilecektir. 2019 yılında sunulan destek miktarı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 3. 2019 Yılı Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Destek Miktarları

Yatırımcı Nev'i	Yeni Yatırım (TL)	Tamamlama Yatırımı (TL)	Teknoloji Yenileme/Kapasite Artırımı Yatırımı (TL)
Tüzel Kişiler (Şirket, Koop., Birlik)	2.500.000-	1.750.000-	1.250.000-
Gerçek Kişiler	1.250.000-	1.000.000-	750.000-

Kaynak: Osmaniye İl Tarım ve Orman ve Müdürlüğü 2019 Yılı KKYDP Sunumu

2.3. Sektörün Profili

Yer fıstığı ezmesi üretimi Asya, Avrupa ve Amerika kıtalarında ülkemize nispeten daha uzun süredir var olan bir sektördür. Ülkemizde bir süredir dış pazarlardan ithal edilen ürünler yoğun olarak pazarda yer bulurken özellikle son yıllarda yerli üreticiler de bu alanda artış göstermektedir. Genelde zincir marketlerde bulunabilen ürünün yerli üretimine bakıldığında, makine parkurunun aynı ve hazır olması avantajıyla, hali hazırda üretimi daha uzun süredir yapılan fındık ezmesi üreticileri, tesislerinde, yer fıstığı ezmesi de imal etmeye başlamışlardır. Bunun yanında yer fıstığının yetiştiği ya da işlem gördüğü Osmaniye ile gıda sektöründe önde gelen Mersin gibi şehirlerde de yer fıstığı ezmesi üretimi yapılmaktadır. Sektörde yer alan üreticilerle yapılan görüşmelere göre ülkemizde yaklaşık 3000-6000 ton/yıl aralığında üretim yapıldığı değerlendirilmektedir.

Kavrulmuş yer fıstığından yapılan yer fıstığı ezmesi, ekmek veya kraker gibi ürünlere sürülerek yenilebilmektedir. Üretiminde yer fıstığının yanı sıra tuz, şeker, tatlandırıcı ve emülsiyon sağlayan maddeler katılabilen yer fıstığı ezmesi; reçel, krep gibi kahvaltılıklarda ve bazı tatlılarda kullanılabilir. Bunun yanı sıra yüksek protein içeriği nedeniyle sporcu besini olarak da kullanılmaktadır.

Yer fıstığı ezmesinin fıstık içeriği açısından iki ana çeşidi vardır: “Çıtır” ve “Pürüzsüz”. “Çıtır” çeşidinde yer fıstığı ezme içerisinde parçacıklar halinde bulunmaktadır. “Pürüzsüz” çeşidinde ise yer fıstığı

pürüzsüz bir kıvam verecek şekilde öğütülmektedir. Bunların yanı sıra ürün, mevcut üreticiler tarafından, farklı reçeteler kullanılarak üretilmektedir. Üreticinin tercihine göre şekerli, şekerli, katkı maddesi kullanılmayan (%100 yer fıstığı ezmesi), ballı, çikolatalı gibi çeşitleri üretilmektedir.

Yer fıstığı ezmesi sektörü hammadde girdileri bakımından Tarım ve Gıda İmalatı, lojistik girdiler bakımından Toptan Ticaret ve Kara Taşımacılığı, ambalaj girdileri bakımından Cam ve Plastik İmalatı sektörleriyle geri bağlantılara sahiptir. İleri yönde ise, çıktıları bakımından Tarım, Gıda İmalatı, pazar bakımından Konaklama ve Yiyecek, Yatılı Bakım, Spor Hizmetleri sektörleriyle bağlantılıdır.

Dünya yer fıstığı üretiminde Çin 17.332.600 ton, Hindistan 6.695.000 ton, Nijerya 2.886.987 ton, Sudan 2.884.000 ton, Amerika 2.477.340 ton ile ilk sıralarda yer almaktadır. Türkiye 2018 yılı yer fıstığı üretimi 173.835 tondur.

Osmaniye ilinde uluslararası standartlarda yer fıstığı ezmesi yapan firma bulunmamaktadır. Bununla beraber, iç pazara yönelik üretim yapan 2 adet firma bulunmaktadır. Bu firmaların bir tanesi kendi üretim tesisinde üretim yaparken diğer firma dışarıya üretim yaptırmaktadır (Yer fıstığının firma tarafından fındık ezmesi yapan imalatçıya gönderilmesi ve hizmet karşılığı imalatın yaptırılması şeklinde). Kendi tesisinde üretim yapan firmanın mevcut tesis kapasitesi 1000 kg/gün olmakla beraber yıllık üretimi yaklaşık 36 ton olmaktadır. Hizmet olarak yer fıstığı ezmesi üretimi yapan diğer firmanın yıllık kapasitesi 50 tona yaklaşmaktadır.

2.4. Dış Ticaret ve Yurt İçi Talep

Dünya genelinde yer fıstığı ezmesi ihracatında uzun yıllardır sıralama değişmemekte olup yer fıstığı üretiminde de lider olan Çin birinciliği elinde tutmaktadır. Arjantin, Hollanda, Amerika ve Almanya ihracatta diğer önde gelen ülkelerdir.

Tablo 4. 2018 Yılı En Çok Yer Fıstığı Ezmesi İhracatı Yapan Ülkeler

Sıra	Ülke	Toplam İhracattaki Oranı	İhracat Değeri (M USD)	İhracat Miktarı (MT)	İhracat Birim Fiyatı (USD/Kg)
1	Çin	13,8%	650,53	341,69	1,90
2	Arjantin	9,7%	457,69	328,83	1,39
3	Hollanda	5,5%	260,96	94,13	2,77
4	Amerika	5,1%	238,36	96,27	2,48
5	Almanya	1,9%	91,18	29,69	3,07
6	Polonya	1,6%	73,12	28,49	2,57
7	Kanada	1,5%	70,45	20,98	3,36
8	Birleşik Krallık	0,9%	43,68	11,94	3,66
9	Meksika	0,9%	43,64	17,97	2,43
10	Hindistan	0,8%	39,55	25,57	1,55

Kaynak: <https://www.tridge.com/products/peanut-butter/export>

Tablo 5. 2015-2019 Yılları En çok Yer Fıstığı Ezmesi İhracatı Yapan İlk 5 Ülke, 1000 ABD Doları

Sıra	İhracatçı	2015 Yılı İhracat Değeri	2016 Yılı İhracat Değeri	2017 Yılı İhracat Değeri	2018 Yılı İhracat Değeri	2019 Yılı İhracat Değeri
	Dünya	2.064.608	2.217.664	2.531.444	2.390.811	2.042.736
1	Çin	618.907	616.531	753.556	650.533	589.455
2	Arjantin	450.045	499.140	555.707	476.608	281.080
3	Hollanda	179.753	210.056	252.382	261.210	262.028
4	ABD	241.674	257.966	241.321	238.358	208.798
5	Almanya	85.338	87.532	103.307	91.052	78.709
34	Türkiye	4.515	4.816	4.392	4.717	5.482

Kaynak: www.trademap.org; Ürün kodu 200811

Dünya yer fıstığı ezmesi ithalatında ise ürünün en büyük tüketicilerinden ABD uzun süredir birinci sıradadır. ABD'nin ardından Fransa, Japonya, Almanya ve Birleşik Krallık en çok yer fıstığı ezmesi ithal eden diğer ülkelerdir.

Tablo 6. 2018 Yılı En Çok Yer Fıstığı Ezmesi İthalatı Yapan Ülkeler

Sıra	Ülke	Toplam İthalattaki Oranı	İthalat Değeri (M USD)	İthalat Miktarı (MT)	İthalat Birim Fiyatı (USD/Kg)
1	ABD	4,7%	151,19	57,10	2,65
2	Fransa	4,3%	138,12	45,52	3,03
3	Japonya	4,0%	128,56	54,17	2,37
4	Almanya	3,5%	110,75	40,42	2,74
5	Birleşik Krallık	3,4%	107,12	38,18	2,81
6	Kanada	2,5%	79,28		
7	Güney Kore	1,9%	60,10	32,38	1,86
8	Suudi Arabistan	1,2%	39,71	11,94	3,33
9	Hollanda	1,2%	39,09	10,65	3,67
10	Polonya	1,2%	38,19	12,11	3,15

Kaynak: <https://www.tridge.com/products/peanut-butter/import>

Tablo 7. 2015-2019 Yılları Yer Fıstığı Ezmesi İthalatı Yapan İlk 5 Ülke, 1000 ABD Doları

Sıra	İthalatçı	2015 Yılı İthalat Değeri	2016 Yılı İthalat Değeri	2017 Yılı İthalat Değeri	2018 Yılı İthalat Değeri	2019 Yılı İthalat Değeri
	Dünya	1.374.383	1.436.086	1.632.202	1.721.765	1.732.818
1	Amerika	118.846	123.232	139.591	151.189	133.974
2	Fransa	100.596	107.467	131.759	138.126	128.773
3	Japonya	120.957	118.830	131.207	128.706	121.308
4	Birleşik Krallık	62.371	73.065	74.399	107.122	117.191
5	Almanya	67.701	81.789	113.568	111.175	100.111
111	Türkiye	6.359	4.528	3.740	1.547	946

Kaynak: www.trademap.org; Ürün kodu 200811

2.5. Üretim, Kapasite ve Talep Tahmini

Tesisin ilk beş yıl hedef üretimi yer fıstığı ezmesi 8.000 kg/gündür. 340gr'lık cam kavanozlarda üretimi yapılması halinde günlük (8.000/0,340) 23.530 adet günlük üretim kapasitesine sahip olunabilecektir. Yer fıstığı ve yer fıstığı ezmesi imalatı yapan firmalar ile yapılan görüşmelere göre Türkiye yıllık yer fıstığı ezmesi üretimi 3.000-6.000 ton/yıl aralığındadır (Günlük üretim 10.000-20.000 kg civarındadır). Bu rakamlara göre, belirlenmiş olan 8.000 kg/gün kapasitenin uzun vadede yeterli olacağı değerlendirilmektedir. Yıllara göre planlanan kapasite kullanım oranı ise aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 8. Planlanan Kapasite Kullanım Oranı (KKO)

Yıl	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kapasite Kullanım Oranı (KKO)	0%	20%	20%	30%	40%	50%	60%	60%	60%	60%
Tam Kapasite ile Üretim Düzeyi (ton)	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400
Yıllara Göre KKO ya Bağlı Üretim Düzeyi (ton)	0	480	480	720	960	1.200	1.440	1.440	1.440	1.440

2.6. Girdi Piyasası

Yer fıstığı ezmesi içeriğinde, reçetelerde farklılıklar olmakla birlikte, kavrulmuş iç yer fıstığı, şeker, tatlandırıcı, tuz, süt tozu, peynir altı suyu tozu ile emülsiyon sağlayan maddeler kullanılabilir. Bununla beraber katkısız (%100 yer fıstığı içeren) yer fıstığı ezmesi de üretilebilmektedir. Dolayısıyla ana ham madde kavrulmuş iç yer fıstığıdır. Üretilen ezme, cam veya plastik kaplara farklı ölçülerde doldurularak pazarlanmaktadır.

Türkiye yer fıstığı üretiminin % 29,74'ü Osmaniye ilinde gerçekleştirilmekte olup, yer fıstığı üretiminde Adana ilinden sonra Türkiye 2.'sidir (TÜİK, 2019). Ayrıca, Türkiye'de yer fıstığı ticaret hacminin önemli bir bölümü Osmaniye pazarında oluşmaktadır.

Tablo 9. Türkiye Kabuklu Yer Fıstığı Üretim Miktarı (Ton)

İl	2015	2016	2017	2018	2019
Adana	88.221	99.325	97.788	98.834	90.424
Osmaniye	43.434	48.573	50.157	47.632	50.373
Şırnak			2.250	9.000	9.600
Antalya	3.469	3.608	3.703	3.855	4.639
Aydın	4.803	4.470	4.175	4.108	3.962
Kahramanmaraş	2.952	2.831	2.853	2.849	3.305
Mersin	2.132	2.548	2.260	2.788	2.507
Hatay	1.444	1.772	934	2.469	2.373
Gaziantep	460	440	464	1.200	1.100

Kaynak: TÜİK, 2019

Tablo 10. Türkiye'de Yerfıstığı Ekilen Alan (Dekar)

İl	2015	2016	2017	2018	2019
Adana	214.850	247.550	236.399	239.584	213.527
Osmaniye	115.570	126.665	132.605	130.275	132.881
Şırnak			5.000	20.000	24.000
Antalya	10.490	10.793	10.880	10.672	12.460
Aydın	12.466	11.642	11.005	10.965	10.651
Kahramanmaraş	8.870	8.394	8.425	8.425	9.350
Mersin	8.635	9.762	8.905	9.824	8.330
Hatay	3.272	4.195	2.356	6.205	5.871
Gaziantep	1.200	1.100	1.160	3.000	3.000

Kaynak: TÜİK, 2019

Raporun hazırlandığı Ağustos 2020 tarihi itibari ile yer fıstığı ezmesi için ihtiyaç duyulan iç yer fıstığının maliyeti 2.868 ABD doları/ton'dur. 340 gramlık cam kavanoz için kullanılacak yer fıstığının

maliyeti ise 1,00 ABD doları olmaktadır. Diğer ek gıda maddeleri, cam kavanoz vb. maliyetler ile birlikte bir kavanoz yer fıstığı ezmesinin yaklaşık maliyeti 1,47 ABD doları olmaktadır. Osmaniye ilinde yer fıstığı işleyen firmalar yer fıstığı ezmesini bu maliyetlere yapabilecekken yatırım ve tesis olmadığı için yer fıstığı iç hali ile bölge dışındaki yer fıstığı ezmesi yapan firmalara satılmakta ve nihai ürüne lojistik vb. ek maliyetler yüklenmektedir.

3. TEKNİK ANALİZ

3.1. Kuruluş Yeri Seçimi

Türkiye’de yer fıstığı üretiminde 2. sırada yer alan, pazarının da merkezi konumunda olan Osmaniye aynı zamanda Osmaniye Yer Fıstığı coğrafi işaretinin de sahibidir. Osmaniye’de yer fıstığı tarımının ve ticaretinin en yoğun yapıldığı ilçeler Merkez ilçe ve Kadiri ilçesi ile hem tarımının yapıldığı hem de merkez OSB’nin içerisinde yer aldığı Toprakkale ilçeleri, yer fıstığı ezmesinin imalatı için en uygun yerler olarak değerlendirilmektedir. Osmaniye ili genelinde bu yatırım için yatırım teşvik sisteminde 5. Bölge desteklerinden (yatırımın Toprakkale ve Kadiri’de bulunan OSB’ler içerisinde yapılması durumunda 6. Bölge desteklerinden) faydalanmak mümkün olacaktır. Yatırımın OSB’ler içerisinde yapılması durumunda ulaşım, elektrik, doğalgaz gibi önemli altyapı yatırımları hazır olarak bulunmuş olacak; OSB’ler dışında ise bu imkanlara kolay erişilebilecek hazine, yerel yönetim ya da şahıs arazileri içerisindeki alternatiflerin değerlendirilmesi gerekecektir. Mevcut durumda Kadiri OSB’de boş parseller bulunmakla birlikte yeni alanların açılması da planlanmaktadır. Toprakkale’de yer alan Osmaniye OSB içerisinde ise tahsise hazır boş parsel bulunmamakla beraber sahipleri tarafından kullanılmayan satılık ya da kiralık parseller bulunmaktadır. Osmaniye OSB’de de yeni alanların açılması için çalışmalar yürütülmektedir.

Bu yatırım için 500 m²’si kapalı olmak üzere 1000 m² alan yeterli olacaktır. Ancak ilerleyen dönemde gerçekleştirilebilecek kapasite artırımı, lojistik ve depolama olanakları çerçevesinde alan büyüklüğünün belirlenmesi yatırımcının tasarrufunda olacaktır.

Osmaniye ili genelinde hali hazırda yer fıstığı tarımının yanında işlenmesi amacıyla kurulmuş olan entegre tesislerle beraber 300’ün üzerinde tesis faaliyet göstermektedir. Dolayısıyla ilde yer fıstığı eleme, kırma, kavurma, paketlenme alanında önemli bilgi ve tecrübe birikimi bulunmaktadır. Ayrıca Osmaniye Yağlı Tohumlar Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi bünyesindeki Gıda Mühendisliği Bölümü ve yakın illerde yer alan Çukurova (Adana), Sütçü İmam (Kahramanmaraş) ve Mustafa Kemal (Hatay) Üniversitelerinin Gıda Mühendisliği Bölümleri de sektördeki Ar-Ge potansiyeli ve insan kaynağı açısından önemli kuruluşlardır. Osmaniye ilinde yer fıstığı başta olmak üzere gıda sektöründe önemli sivil toplum kuruluşları olan Osmaniye ve Kadiri Ticaret Borsaları ile Osmaniye ve Kadiri Ticaret ve Sanayi Odaları’nın çalışmaları da yer fıstığı işleme sektörü açısından yatırım ortamını güçlendirmektedir. İlde ayrıca Osmaniye OSB içerisinde Teknoloji Geliştirme Bölgesi bulunmakta olup, sektörün Ar-Ge çalışmalarını avantajlı teşvik imkanlarıyla ve vergi istisnalarıyla gerçekleştirilmesine olanak sunulabilmektedir.

Her ne kadar Osmaniye ilinde yer fıstığı sektörünün tarımından sanayisine uzanan çizgide onlarca işyeri ve binlerce çalışan mevcut olsa da ilde yer fıstığının katma değerli ürüne çevrilmesi konusunda yeterince yatırım bulunmadığı değerlendirilmektedir. Söz konusu yatırımın Osmaniye’de yapılması durumunda, ildeki yer fıstığı işleme sektörünün katma değerli ürün alanındaki vizyonuna önemli bir katkı sağlanacaktır.

3.2. Üretim Teknolojisi

Tesiste, yer fıstığı ezmesi imalatına uygun şekilde elenmiş temizlenmiş olarak gelen iç fıstığın işlenmesinin sonucunda ortaya çıkan ürüne ilaveler yapılarak cam kavanozlarda yer fıstığı ezmesi imal edilecektir. Bu süreçte; temizlenmiş, elenmiş yer fıstıkları kavru olarak bunkere aktarılacaktır. Bunkerden kabuk soyma makinasına geçerek kabuklarından ayrılan iç fıstıklar ezici ünitelerde öğütülerek karıştırma kazanına aktarılacaktır. Karıştırma kazanında diğer içeriklerin (üreticinin tercihinine/reçetesine göre şeker, tuz vb. ilaveler) eklenmesi ve uygun kıvama getirilmesi sonrasında yer fıstığı ezmesi paketleme bölümüne aktarılacaktır. Üretim planına göre belirlenmiş ebatlarda kavanozlara dolumu yapılacak ve etiketlenecektir. Dolum ve etiketleme sonrasında kavanozlar paletlerde belirli katlarda üst üste dizili olarak film kaplanarak sevkiyata hazır hale getirilecektir. 8.000 kg/gün kapasiteli uluslararası gıda standartlarına uygun bu imalat için gerekli makine-ekipmanlar aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Gıda ile temas edecek olan tüm ekipmanların krom paslanmaz çelik olması gerekmektedir. Ekipmanlar, yatırımcının tercihinine göre, yerli üretim veya ithal olarak temin edilebilmektedir.

Tablo 12. Üretim Makine-Ekipman Listesi

Üretim Makine-Ekipman Listesi
Kavurma Makinesi
Bekletme Bunkeri 1
Kabuk Soyma Makinesi
Bekletme Bunkeri 2
Elevatörler
Ön Ezici - Ana Ezici
Karıştırma Kazanı
Paketleme - Etiketleme Ünitesi
Palet üzeri plastik kaplama (streçleme) makinesi
Diğer (Ara elemanlar/Basit ekipmanlar)

3.3. İnsan Kaynakları

Yer fıstığı sektörünün köklü bir geçmişe sahip olduğu Osmaniye ilinde ürünün işlenmesi alanında önemli bilgi ve tecrübe birikimi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra sektör tecrübeli çalışan potansiyeli de ilde mevcuttur ve bu yatırım için insan kaynağı tedarikinde sorun yaşanmayacağı öngörülmektedir. Bununla beraber Osmaniye il nüfusunun eğitim kademelerine göre durumu aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 13. Osmaniye ili bitirilen eğitim durumu, 2015-2019 (15 ve daha yukarı yaştaki nüfus)

Eğitim Durumu	Yıllar				
	2015	2016	2017	2018	2019
Bilinmeyen	4.979	3.584	3.006	3.041	4.022
Okuma Yazma Bilmeyen	25.410	24.463	23.396	22.206	20.499
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	15.753	14.780	14.204	13.298	12.410
İlkokul	85.488	80.767	79.952	73.154	69.779
İlköğretim	59.410	52.134	53.487	55.463	37.753
Ortaokul veya Dengi Meslek Ortaokul	48.089	56.596	61.099	62.881	85.270
Lise ve Dengi Meslek Okulu	82.486	92.925	91.540	99.244	101.548
Yüksekokul veya Fakülte	46.725	51.703	53.882	57.071	59.210
Yüksek Lisans (5 veya 6 Yıllık Fakülteler Dâhil)	1.856	2.083	3.307	3.758	4.063
Doktora	338	363	447	486	500

Kaynak: TÜİK, Eğitim İstatistikleri, 2020

Osmaniye ilinde Çalışma Çağındaki Nüfus (15-65 yaş arası) istatistikleri ve bu istatistiğin il nüfusuna oranı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 14. Osmaniye İlinde Çalışma Çağındaki Nüfus İstatistikleri

Yıllar	Yaş / 15-64	Osmaniye Nüfusu	Çalışma Çağındaki Nüfusun İl Nüfusuna Oranı
2015	333.625	512.873	65,05%
2016	341.294	522.175	65,36%
2017	344.299	527.724	65,24%
2018	348.319	534.415	65,18%
2019	350.080	538.759	64,98%

Kaynak: TÜİK

Osmaniye ilinde Genç Nüfus istatistikleri ve bu istatistiğin Çalışma Çağındaki Nüfusa Oranı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 15. Osmaniye ilinde Genç Nüfus İstatistikleri

Yıllar	Genç Nüfus (15-24 yaş)	Çalışma çağındaki nüfus (15-64 yaş)	Genç nüfusun çalışma çağındaki nüfusa oranı
2015	84.057	333.625	25,20%
2016	86.216	341.294	25,26%
2017	85.255	344.299	24,76%
2018	84.848	348.319	24,36%
2019	84.332	350.080	24,09%

Kaynak: TÜİK

İstihdam edilecek personelin unvanları, sayıları, maaş bilgileri (sigorta, ssk, işveren payı dahil brüt maliyet) Tablo 16'da yer almaktadır. Yer fıstığı ezmesi imalatı yapılacak tesiste 1 genel müdür, 1 muhasebe sorumlusu, 1 sekreter ve idari işler sorumlusu, 1 satış ve pazarlama sorumlusu, 1 kalite kontrol sorumlusu, 2 bekçi, imalat hattında 1 saha sorumlusu, 6 üretim personeli çalışması planlanmaktadır.

Tablo 16. 2020 Yılı İçin Tüm Tesis Çalışanlarının İşverene Maliyeti

No	Personel	Aylık Net Ücret (TL)	Aylık İşverene Maliyet (TL)	Personel Sayısı	Yıllık İşverene Maliyet (TL)
1	Tesis Müdürü	10.000,00	18.447,14	1	221.365,69
2	Saha Sorumlusu	7.000,00	12.695,89	1	152.350,65
3	Muhasebe Sorumlusu	5.000,00	8.861,72	1	106.340,67
4	Kalite Kontrol Sorumlusu	5.000,00	8.861,72	1	106.340,67
5	Satış ve Pazarlama Sorumlusu	5.000,00	8.861,72	1	106.340,67
6	Sekreter ve İdari İşler Sorumlusu	4.000,00	6.944,64	1	83.335,64
7	Üretim Personeli - İşçi	2.324,70	3.458,30	6	248.997,60
8	Bekçi	2.324,70	3.458,30	2	82.999,20
Toplam				14	1.108.070,79

Çalışan maliyetlerinin karşılaştırılmasına ışık tutması amacıyla Türkiye'nin ve yer fıstığı ezmesi pazarında önde gelen 5 ülkenin 2020 yılı asgari ücretleri aşağıdaki tabloda karşılaştırılmaktadır.

Tablo 17. 2020 Yılı Yer Fıstığı Ezmesi İhracatı Yapan İlk 10 Ülke Asgari Ücretleri

Sıra	ÜLKE	ÜCRET (Euro/Ay)
1	Çin	271,6
2	Arjantin	270,3
3	Hollanda	1.635,6
4	Amerika	1.118,6
5	Almanya	1.584,0
6	Polonya	610,8
7	Kanada	1.479,5
8	Birleşik Krallık	1.598,7
9	Meksika	119,5
10	Hindistan	41,2
	Türkiye	440,3

Kaynak: <https://countryeconomy.com/national-minimum-wage>

4. FİNANSAL ANALİZ

4.1. Sabit Yatırım Tutarı

Yatırım için önerilen tesiste, uygun şekilde elenmiş ve temizlenmiş iç yer fıstığının sade olarak ya da ilave içeriklerle beraber işlenmesinin sonucunda cam kavanozlarda yer fıstığı ezmesi imal edilecektir. 8.000kg/gün kapasiteli uluslararası gıda standartlarına uygun bu imalat için hesaplanan maliyetler aşağıda tablolarda gösterilmektedir.

Tablo 18. Üretim Makine-Ekipman Listesi

Gider Kalemi	Yaklaşık Fiyat (\$)
Kavurma Makinesi	100.000 USD
Bekletme Bunker 1	10.000 USD
Kabuk Soyma Makinesi	10.000 USD
Bekletme Bunker 2	10.000 USD
Elevatörler	10.000 USD
Ön Ezici - Ana Ezici	75.000 USD

Karıştırma Kazanı	30.000 USD
Paketleme - Etiketleme Ünitesi	130.000 USD
Palet üzeri plastik kaplama (streçleme) makinesi	15.000 USD
Diğer (Hesap edilen toplam maliyetin %10u)	39.000 USD
GENEL TOPLAM	429.000 USD

Not: Ekipman maliyet kalemlerine gümrükleme, sigorta, taşıma ve montaj maliyetleri dahildir

Söz konusu yatırımın Bina-inşaat maliyeti aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Çevre ve Şehircilik Bakanlığınının 2020 yılı için yayınladığı yapı yaklaşık birim maliyetleri tablosundan B grubu yapılar listesinden "Entegre tarımsal endüstri yapıları" için KDV hariç 1.450TL/m2 belirtilmektedir.)

Tablo 19. Bina-inşaat Maliyeti Tablosu

İşin Adı	Maliyet (\$)
Bina-inşaat Maliyeti Birim Fiyatı (KDV Hariç) (TL)	1.450,00
Bina-inşaat Alanı (m2)	500,00
Bina-inşaat Maliyeti (KDV Hariç) (TL)	725.000,00
Bina-inşaat Maliyeti (KDV Dahil) (TL)	855.500,00

Yukarıda verilen ekipman ve bina-inşaat maliyetlerine göre toplam sabit yatırım maliyeti ise Tablo 20'de yer almaktadır.

Tablo 20. Toplam Yatırım Maliyeti Tablosu

YATIRIM KALEMİ	MALİYET	AÇIKLAMA
Arsa	0 USD	Arsa Maliyeti Hariç Tutulmuştur
Makine - Ekipman Maliyeti	429.000 USD	
Bina-İnşaat Maliyeti	118.819 USD	
Etüt Proje	11.882 USD	Bina-inşaat Maliyetinin %10 u alınmıştır
Demirbaş Maliyetleri	12.870 USD	Makine-Ekipman Maliyetinin %3 ü alınmıştır
Taşıt Alımı	41.667 USD	Satış pazarlama ve diğer işler için öngörülmüştür. 2 araç ve araç başı maliyet 150.000TL planlanmıştır
Şirket Kurulum	694 USD	

Genel Giderler	6.149 USD	Toplam Maliyetin %1 i olarak alınmıştır
Beklenmeyen Giderler	31.054 USD	Diğer Maliyetlerin %5 i olarak alınmıştır
GENEL TOPLAM (USD)	652.136 USD	

4.2. Yatırımın Geri Dönüş Süresi

Sektör temsilcileriyle yapılan görüşmeler ve pazar araştırması neticesinde, yapılan imalat ile üretilen 340 gramlık bir kavanozun satış fiyatı 1,67 ABD doları olarak alınmış olup kg bazında diğer ülkeler ile karşılaştırma yapabilmek adına hesaplandığında 1 kg'ın satış fiyatı 4,91 ABD doları olmaktadır.

Birinci yılı yatırım süreci ile tamamlanan yatırımın 2. ve 3. yılda %20, 4. yılda %30 kapasite ile elde edeceği -KDV hariç- karın toplamı 833.286,98 ABD doları olarak hesaplanmaktadır. Planlanan kapasite kullanım oranına göre yapılacak bu üretim ile tesis 4. yılı içerisinde yatırım maliyetinin geri dönüşünü sağlayacaktır.

Tablo 21. Gelir – Gider Tablosu

Yıl	Hamm. Maliyeti (Yer fıstığı)	Diğer Hamm. ve paket. Maliyeti (Şeker, tuz, peynir altı suyu)	Pers. Maliyeti	Genel Gider	Toplam Birim Maliyet	2. Yıl Üretim (Adet)	Yıllık Toplam Maliyet	Birim Satış Fiyatı (KDV Hariç)	Birim Ürün Başına Düşen Karlılık Miktarı	2. Yıl için Gelir(kar)
Maliyet (340gr bir kavanoz üretimi için) (TL)	7,14	2,14	0,52	0,98	10,79	1.411.764	15.226.977	12,00	1,21	1.714.190
Maliyet (340gr bir kavanoz üretimi için) (USD)	0,99	0,30	0,05	0,13	1,47	1.411.764	2.114.858	1,67	0,17	238.082

Not: 1 USD = 7,20 TL olarak alınmıştır. Genel Giderler "hammadde, diğer hammadde ve paketeleme ve personel maliyeti" toplamının %10'u olarak alınmıştır.

Raporun "2.2.1 Yatırım Teşvik Sistemi" başlığında belirtilen yatırım teşvik imkanları doğrultusunda yukarıda hesaplanan yatırım tutarına göre hesaplanmış teşvik imkanları aşağıda gösterilmiştir (Makine-Ekipmanların tamamının yerli üretim olduğu; arsa maliyeti hariç tutulduğu; yatırımın OSB dışında olduğu; Yatırımın 2.000.000TL lik kısmı için 36 ay vadeli kredi kullanıldığı kabul edilmiştir).

Tablo 22. Teşvik Başvurusu Durumunda Destek Miktarları Tablosu

KDV Hariç Yatırım Tutarları

Toplam Yatırım Tutarı: 4.695.379TL

Makine-Ekipman Tutarı (Yerli): 3.088.800TL

Makine-Ekipman Tutarı (Yabancı): 0,00TL

Arsa/Arazi Tutarı: 0,00TL

İnşaat Tutarı: 855.500TL

Diğer Giderler Tutarı: 751.079TL

Faiz Desteğine Esas Tutar: 2.000.000TL

Kredi Vadesi: 36 ay

Teşvik Destekleri Kapsamında Alınabilecek Desteklerin Miktarı

KDV İstisnası: 555.984TL

Gümrük Vergisi Muafiyeti: 0,00TL

Vergi İndirimi: 1.878.151TL (Vergi İndirim Oranı %80, Yatırma Katkı Oranı %40)²

SGK İşveren Prim Hissesi Desteği: 536.456TL (7 yıl, %35 Yatırma Katkı Oranı)

SGK İşçi Prim Hissesi Desteği: Uygulanmamaktadır

Faiz Desteği Tutarı: 154.166TL (TL 5 puan, Döviz 2 puan İndirimli, 1 Milyon 400 Bin TL'yi geçemez.)

Gelir Vergisi Stopajı Desteği: Uygulanmamaktadır.

5. ÇEVRESEL ve SOSYAL ETKİ ANALİZİ

Yatırım konusu Yer Fıstığı Ezmesi İmalatı ÇED Yönetmeliği'nin Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacak Projeler Listesi (Ek-1) ve Çevresel Etki Değerlendirmesi konusunda Seçme-Elemente Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesi (Ek-2) içerisinde bulunmamaktadır. Dolayısıyla yatırım için ÇED gerekli değildir; bu konuda Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nden alınacak ÇED muafiyet yazısı yeterli olacaktır.

Yatırım için önerilen yer fıstığı ezmesi üretimi yüksek oranda yer fıstığı içermektedir. Yer fıstığı, kalori, protein, yağ ve vitamin değerleri açısından önemli bir gıda maddesidir. Yer fıstığı ezmesi üretimi, ülkemiz başta olmak üzere, bilinçli tüketilmek kaydıyla, bu faydalı besin kaynağının tüketimini artırarak genel toplum sağlığına fayda sağlayacaktır.

² 31.12.2022 tarihine kadar olan yatırımlar için: Vergi İndirimi: 2.582.459 TL (Vergi İndirim Oranı %100, Yatırma Katkı Oranı %55)

Bununla beraber söz konusu yatırım, tarım ürünlerinin katma değerli ürüne dönüştürülerek tüketim alanının genişletilmesi, sanayi dallarının çeşitlendirilmesi ve üründen elde edilen ekonomik kazancın artırılması adına benzer ürünler ve bölgeler için iyi uygulama örneği olacaktır. Aynı zamanda yatırımın yapıldığı bölgede doğrudan(tesiste çalışacak kişiler) ve dolaylı(çalışanların aileleri, sektörün diğer kollarında çalışanlar/aileleri) istihdama da katkı sağlayacak olan bu yatırım, bölgenin coğrafi işaretli ürününün marka değerinin artırılmasını sağlayacaktır. Bu sayede bölge halkının yer fıstığı üzerinden gerçekleştirdiği tarım, sanayi ve ticaret faaliyetlerinin de değeri ve bu faaliyetlerden elde edilen gelir artacak, böylelikle bölge refahının artışına katkı sağlanacaktır.

KAYNAKLAR

Countryeconomy.com (2020) [Çevrimiçi]: <https://countryeconomy.com/national-minimum-wage>

Food and Agricultural Organization of United Nations, [Çevrimiçi]. Erişilebilir: <http://www.fao.org/faostat/>

KOSGEB destekler, [Çevrimiçi]. Erişilebilir: <https://www.kosgeb.gov.tr/>

Osmaniye İl Tarım ve Orman ve Müdürlüğü 2019 Yılı KKYDP Sunumu

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü, Yatırım Teşvik Sistemleri: <https://www.sanayi.gov.tr/destek-ve-tesvikler/yatirim-tesvik-sistemleri>

Tridge.com (2020) [Çevrimiçi]. Erişilebilir: <https://www.tridge.com/products/peanut-butter/export>

Trademap (2020) [Çevrimiçi]. Erişilebilir: www.trademap.org

TÜİK, [Çevrimiçi]. Erişilebilir: <https://www.tuik.gov.tr/>

Ek-1: Fizibilite Çalışması için Gerekli Olabilecek Analizler (Tüm Ön Fizibilite Çalışmalarında bu bölüme yer verilecektir.)

Yatırımcı tarafından hazırlanacak detaylı fizibilitede, aşağıda yer alan analizlerin asgari düzeyde yapılması ve makine-teçhizat listesinin hazırlanması önerilmektedir.

- Ekonomik Kapasite Kullanım Oranı (KKO)

Sektörün mevcut durumu ile önümüzdeki dönem için sektörde beklenen gelişmeler, firmanın rekabet gücü, sektördeki deneyimi, faaliyete geçtikten sonra hedeflediği üretim-satış rakamları dikkate alınarak hesaplanan ekonomik kapasite kullanım oranları tahmini tesis işletmeye geçtikten sonraki beş yıl için yapılabilir.

Ekonomik KKO= Öngörülen Yıllık Üretim Miktarı /Teknik Kapasite

- Üretim Akım Şeması

Fizibilite konusu ürünün bir birim üretilmesi için gereken hammadde, yardımcı madde miktarları ile üretimle ilgili diğer prosesleri içeren akım şeması hazırlanacaktır.

- İş Akış Şeması

Fizibilite kapsamında kurulacak tesisin birimlerinde gerçekleştirilecek faaliyetleri tanımlayan iş akış şeması hazırlanabilir.

- Toplam Yatırım Tutarı

Yatırım tutarını oluşturan harcama kalemleri yıllara sari olarak tablo formatında hazırlanabilir.

- Tesis İşletme Gelir-Gider Hesabı

Tesis işletmeye geçtikten sonra tam kapasitede oluşturması öngörülen yıllık gelir gider hesabına yönelik tablolar hazırlanabilir.

- İşletme Sermayesi

İşletmelerin günlük işletme faaliyetlerini yürütebilmeleri bakımından gerekli olan nakit ve benzeri varlıklar ile bir yıl içinde nakde dönüşebilecek varlıklara dair tahmini tutarlar tablo formunda gösterilebilir.

- Finansman Kaynakları

Yatırım için gerekli olan finansal kaynaklar; kısa vadeli yabancı kaynaklar, uzun vadeli yabancı kaynaklar ve öz kaynakların toplamından oluşmaktadır. Söz konusu finansal kaynaklara ilişkin koşullar ve maliyetler belirtilebilir.

- Yatırımın Kârlılığı

Yatırımı değerlendirmede en önemli yöntemlerden olan yatırımın kârlılığının ölçümü aşağıdaki formül ile gerçekleştirilebilir.

Yatırımın Kârlılığı= Net Kâr / Toplam Yatırım Tutarı

- Nakit Akım Tablosu

Yıllar itibariyle yatırımda oluşması öngörülen nakit akışını gözlemek amacıyla tablo hazırlanabilir.

- Geri Ödeme Dönemi Yöntemi

Geri Ödeme Dönemi Yöntemi kullanılarak hangi dönem yatırımın amorti edildiği hesaplanabilir.

- Net Bugünkü Değer Analizi

Projenin uygulanabilir olması için, yıllar itibariyle nakit akışlarının belirli bir indirgeme oranı ile bugünkü değerinin bulunarak, bulunan tutardan yatırım giderinin çıkarılmasıyla oluşan rakamın sifıra eşit veya büyük olması gerekmektedir. Analiz yapılırken kullanılacak formül aşağıda yer almaktadır.

$$NBD = \sum_{t=0}^n (NA_t / (1-k)^t)$$

NAt : t. Dönemdeki Nakit Akışı

k: Faiz Oranı

n: Yatırımın Kapsadığı Dönem Sayısı

- Cari Oran

Cari Oran, yatırımın kısa vadeli borç ödeyebilme gücünü ölçer. Cari oranın 1,5-2 civarında olması yeterli kabul edilmektedir. Formülü aşağıda yer almaktadır.

$$\text{Cari Oran} = \frac{\text{Dönen Varlıklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

Likidite Oranı, yatırımın bir yıl içinde stoklarını satamaması durumunda bir yıl içinde nakde dönüşebilecek diğer varlıklarıyla kısa vadeli borçlarını karşılayabilme gücünü gösterir. Likidite Oranının 1 olması yeterli kabul edilmektedir. Formülü aşağıda yer almaktadır.

$$\text{Likidite Oranı} = \frac{\text{Dönen Varlıklar} - \text{Stoklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

Söz konusu iki oran, yukarıdaki formüller kullanılmak suretiyle bu bölümde hesaplanabilir.

- Başabaş Noktası

Başabaş noktası, bir firmanın hiçbir kar elde etmeden, zararlarını karşılayabildiği noktayı/seviyeyi belirtir. Diğer bir açıdan ise bir firmanın, giderlerini karşılayabildiği nokta da denilebilir. Başabaş noktası birim fiyat, birim değişken gider ve sabit giderler ile hesaplanır. Ayrıca sadece sabit giderler ve katkı payı ile de hesaplanabilir.

$$\text{Başabaş Noktası} = \frac{\text{Sabit Giderler}}{\text{Birim Fiyat} - \text{Birim Değişken Gider}}$$

Ek-2: Yerli/İthal Makine-Teçhizat Listesi

İthal Makine / Teçhizat Adı	Miktarı	Birimi (Adet, kg, m ³ vb.)	F.O.B. Birim Fiyatı (\$)	Birim Maliyeti (KDV Hariç, TL)	Toplam Maliyet (KDV Hariç, TL)	İlgili Olduğu Faaliyet Adı

Yerli Makine / Teçhizat Adı	Miktarı	Birimi (Adet, kg, m ³ vb.)	Birim Maliyeti (KDV Hariç, TL)	Toplam Maliyeti (KDV Hariç, TL)	İlgili Olduğu Faaliyet Adı

Haraparası Mah. Yavuz Sultan Selim Cd. No: 20 31050 Antakya / HATAY

Tel.: 0 (326) 225 14 15 - Faks: 0 (326) 225 14 52

E-Posta: bilgi@dogaka.gov.tr | www.dogaka.gov.tr

ISBN

Kalkınma Ajansı Yayınları Bedelsizdir, Satılmaz